

Agnieszka Chamera-Nowak

Książka zawsze pomoże : działalność Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego

---

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 3, 105-113

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KSIĄŻKA ZAWSZE POMOŻE. DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEGO TOWARZYSTWA BIBLIOTERAPEUTYCZNEGO

Niezwykle ważny głos w kształtowaniu się współczesnego modelu biblioterapii polskiej ma założone w 1997 r. Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne z siedzibą we Wrocławiu. Poprzez swoje wieloaspektowe działania popularyzatorskie i edukacyjno-wydawnicze Towarzystwo przyczyniło się znacznie do rozwoju i upowszechnienia idei biblioterapii.

Tradycje polskiej biblioterapii sięgają dwudziestolecia międzywojennego. W roku 1927 w czasopiśmie „Zdrowie” ukazały się informacje na temat biblioteki szpitalnej Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, a Józef Grycz opublikował w „Silva Rerum” artykuł, w którym pojawił się po raz pierwszy termin „biblioterapia” [Szulc, 2011, s. 22]. Po II wojnie światowej problematyka związana z zagadnieniami czytelnictwa ludzi chorych i niepełnosprawnych pojawiła się w Polsce właściwie dopiero w latach sześćdziesiątych. Ma to związek z tworzonymi wówczas filiami bibliotek publicznych w szpitalach, klinikach i domach opieki społecznej [Ippoldt, 2003, s. 303–306]. Biblioterapia utożsamiana była raczej z obsługą biblioteczną chorych. Przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich powstała Sekcja Bibliotek Szpitalnych (obecnie działająca pod nazwą Sekcja Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych), której inicjatorkami były Danuta Gostyńska (Kraków), Wanda Kozakiewicz (Wrocław) i Janina Kościów (Opole). Danuta Gostyńska założycielka pierwszej pracowni biblioterapeutycznej, czyli biblioteki dla pacjentów w III Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Krakowie (1965–1970), opublikowała szereg artykułów na temat biblioterapii i bibliotek specjalnych [Jaworska, 1989; Sawicka, 2007]. Wanda Kozakiewicz natomiast, która w 1968 r. napisała ważny dla rozwoju biblioterapii pierwszy podręcznik biblioterapii *Czytelnictwo chorych* [Hajnisz, 2008b], miała duży wpływ na powstanie Ustawy o bibliotekach szpitalnych z 1972 r. [Kościów, 2008, s. 8]. Bibliografię prac Janiny Kościów liczącą 177 pozycji

dotyczących zawodu bibliotekarskiego oraz biblioterapii zebrano w wydanej w 2009 r. przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Opolu książce pamiątkowej pt. *Janina Kościów. Bibliotekarski jubileusz*.

W opublikowanej w 1971 r. *Encyklopedii wiedzy o książce* zamieszczono krótką definicję biblioterapii: „stosowanie lektury książek i innych materiałów drukowanych jako środka terapeutycznego w leczeniu chorych” [Encyklopedia, 1971, k. 303]. Określenie to było zbliżone do hasła Międzynarodowego Słownika Webstera z 1961 r. oraz definicji przyjętej w 1966 r. przez Amerykańskie Stowarzyszenie Bibliotekarzy [Woźniczka-Paruzel, 2001, s. 14]. Największy wpływ na współczesne rozumienie biblioterapii, także przez polskich badaczy i teoretyków wywarła Rhea Joyce Rubin. Reakcją na jej działalność i poglądy była dyskusja prowadzona na łamach prasy bibliotekarskiej, pedagogicznej i medycznej od lat siedemdziesiątych m.in. przez Franciszka Czajkowskiego, Ewę Tomasiak, Irenę Borecką, Witę Szulc, Elżbietę Barbarę Zybert [Woźniczka-Paruzel, 2001, s. 17]. Po pewnym zahamowaniu aktywności na polu biblioterapii po przełomie 1989 r., idee biblioterapii na nowo zaczęło upowszechniać PTB.

Od początku, jak podkreśla Wita Szulc [Szulc, 2011, s. 22-23], kształtowały się w Polsce dwa nurty zainteresowania biblioterapią. Pierwszy, wychodzący od analizy terapeutycznych właściwości odpowiednio dobranej lektury i metod pracy z czytelnikiem zajmował się pracą bibliotek szpitalnych i obsługą czytelników chorych i niepełnosprawnych, a jego liderami przez wiele lat byli Franciszek Czajkowski, Janina Kościów, Danuta Gostyńska i Józef Szocki. Drugi nurt, reprezentowany przede wszystkim przez Irenę Borecką, Lidie Ippoldt i Marię Molicką, koncentruje się głównie na terapeutycznych funkcjach literatury. Współcześnie w literaturze przedmiotu biblioterapię definiuje się jako stosowanie poradników w terapii, zalecane jako metoda w sytuacjach doświadczania stresu, po traumatycznych przeżyciach czy zaburzeniach nastroju, osobowości, a także w celu stymulacji rozwoju lub poprawy jakości życia [Molicka, 2011, s. 132]. Psychoterapeuci wykorzystują materiały czytelnicze jako części programu terapeutycznego, a psychologowie, pedagodzy i bibliotekarze najczęściej we wspieraniu w sytuacjach emocjonalnie trudnych w procesie wychowania [Molicka, 2011, s. 133]. W wyniku reorganizacji służby zdrowia i niemal całkowitej likwidacji bibliotek szpitalnych będących naturalną bazą biblioterapii, ten drugi nurt zyskał na znaczeniu. A o biblioterapii, czy też szerzej o arteterapii można mówić obecnie przede wszystkim w odniesieniu do dziecięcych oddziałów szpitalnych czy oddziałów psychiatrycznych. Biblioterapią, w czym duży udział miały prace i działania Ireny Boreckiej [Hajnisz, 2008a, s. 22-27] i Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego, zainteresowali się pedagodzy, szczególnie pedagodzy specjaliści i wczesnoszkolnicy, trafiła ona także do bibliotek publicznych oraz bibliotek i świetlic szkolnych. W szkołach w formie zajęć pozalekcyjnych, wykorzystywana jest jako

terapia wspomagająca rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży. Współczesna praktyka biblioterapeutyczna zdominowana została przez metody pracy grupowej opartych na scenariuszach zajęć biblioterapeutycznych [Szulc, 2011, s. 23]. Najpopularniejszą współczesną metodą biblioterapii w Polsce jest bajkoterapia, która zyskuje autonomię w wymiarze teoretycznym i metodycznym [Czernianin, 2008; Czernianian, 2012; Molicka, 2011; Krasoń, 2005; Bautsz-Sontag, 2013].

W dyskusji o modelu biblioterapii w Polsce uczestniczyli także pracownicy Studium Animatorów Kultury i Bibliotekarzy SKIBA (wówczas pod nazwą Państwowe Studium Kulturalno-Oświatowe i Bibliotekarskie) we Wrocławiu, które od 1985 r. kształci bibliotekarzy ze specjalizacją biblioterapeutyczną [Surniak, 1997, s. 12]. Specjalizacja ta była pierwszą w Polsce systematyczną formą kształcenia biblioterapeutów [Ippoldt, 2002, s. 3]. W 1997 r. z okazji dziesięciolecia tejże specjalizacji SKIBA zorganizowała konferencję popularnonaukową *Biblioterapeuta – w poszukiwaniu tożsamości zawodowej*, podczas której absolwent pierwszego rocznika biblioterapii Rafał Ćwikowski zaproponował powołanie towarzystwa mającego skupiać osoby zainteresowane biblioterapią. Jego inicjatywa została przyjęta i wkrótce zawiązało się Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne z siedzibą we Wrocławiu. Statut Towarzystwa określa jego cele organizacyjne, popularyzatorskie i edukacyjno-wydawnicze, którymi są:

- „1. Dążenie do konsolidacji środowisk zainteresowanych biblioterapią oraz koordynowaniem ich działania.
2. Popularyzowanie osiągnięć osób działających na rzecz biblioterapii.
3. Wspieranie wszelkich inicjatyw mających na celu tworzenie bibliotek w placówkach służby zdrowia.
4. Opieka merytoryczna nad bibliotekami istniejącymi w placówkach służby zdrowia.
5. Tworzenie bibliografii książek i czasopism dostosowanych w swojej formie i treści do potrzeb i możliwości percepcyjnych osób niepełnosprawnych” [Statut, 1998, s. 10].

Działalność PTB zgodnie ze statutem koncentruje się m.in. na organizowaniu konferencji, odczytów, prelekcji i kursów specjalistycznych, inicjowaniu i wspieraniu opracowań naukowych i popularnonaukowych o tematyce biblioterapeutycznej oraz gromadzeniu wszelkich prac dotyczących biblioterapii i nauk pokrewnych, ich udostępnianiu oraz przygotowaniu do publikacji [Statut, 1998, s. 10]. Niezwykle ważnym aspektem jest także podejmowanie przez PTB działań na rzecz statusu naukowego specjalności biblioterapeutycznej, kształcenia biblioterapeutów i prawnego usankcjonowania ich zawodu. W obowiązującym w Polsce wykazie specjalności naukowych nie ma biblioterapii, co wynika w dużej mierze z jej interdyscyplinar-

ności. W związku z tym wielu naukowców nie prowadzi prac o charakterze teoretyczno-metodologicznym w obawie przed trudnościami w zakwalifikowaniu ich dorobku do określonej specjalności naukowej. Stąd, jak wykazała B. Woźniczka-Paruzel, w książkowym dorobku biblioterapeutycznym niewiele jest pozycji naukowych [Woźniczka-Paruzel, 2012]. W 2013 r. we współpracy z Fundacją Drabina Rozwoju oraz z Wyższą Szkołą Pedagogiczną TWP w Warszawie członkinie PTB opracowały program studiów podyplomowych z bajkoterapii oraz cykl wykładów e-learningowych [Sprawozdanie, 2014].

Pierwszą przewodniczącą Towarzystwa została Małgorzata Siemieź, a wiceprzewodniczącą Irena Borecka [Protokół, 1998, s. 2], która od 2002 r. do 2008 r. pełniła funkcję przewodniczącej [Sprawozdanie, 2002, s. 12]. Po śmierci Ireny Boreckiej funkcję tę objęła Genowefa Surniak [Protokół, 2008, s. 1]. W siedzibie PTB, która mieści się w budynku SKIB-y przy ul. Niemcewicza 2 we Wrocławiu, we wrześniu 2009 r. otworzono Gabinet Biblioterapeutyczny im. Ireny Boreckiej [Surniak, 2009, s. 4-5]. Znajduje się w nim spuścizna po Irenie Boreckiej, której zasługi dla rozwoju i propagowania idei biblioterapii w Polsce i za granicą są nieocenione. Borecka była aktywna na wielu polach, od tworzenia teorii i metodyki, prowadzenia własnych badań, po opracowywanie programów i prowadzenie kursów oraz szkoleń, a także popularyzację biblioterapii w różnych środowiskach w Polsce i za granicą [Hrycyk i Surniak, 2012, s. 9; Hajnisz, 2008a]. Wśród polskich autorów książek poświęconych biblioterapii, przoduje właśnie Irena Borecka. Autorzy publikacji metodyczno-poradnikowych w sferze teoretycznej odwołują się głównie do jej publikacji [Woźniczka-Paruzel, 2012, s. 13, 26].

Towarzystwo od samego początku skupiało aktywne i twórcze osoby zainteresowane biblioterapią [Śliwińska i Surniak, 2011, s. 81-84]. Naukowego wsparcia udzielają PTB przedstawiciele wielu polskich ośrodków naukowych (niektórzy są również członkami PTB), m.in.: Wita Szulc, Bronisława Woźniczka-Paruzel, Małgorzata Czerwińska, Maria Molicka, Lidia Ippoldt, Wiktor Czernianin, Wanda Matras-Mastalerz, Małgorzata Siemieź, Renata Aleksandrowicz, a także zagranicznych, m.in.: Wiktor Tarantiej i Marina Sałtykow-Wołkowicz (Uniwersytet w Grodnie), Daiva Janavičienė (Uniwersytet w Kłajpedzie).

Obecnie do najważniejszych działań Towarzystwa należą:

1. Propagowanie celowości wykorzystania tekstów w trudnych sytuacjach życiowych wśród rodziców, dzieci, młodzieży, osób dorosłych na spotkaniach w ramach Targów Książki, Dni Profilaktyki, konferencjach.
2. Propagowanie tekstów terapeutycznych w czasopiśmie poprzez ich recenzowanie i wykorzystywanie w programach i scenariuszach biblioterapeutycznych.
3. Wspieranie działalności członków PTB w 8 istniejących Kołach terenowych oraz utworzenie nowych Kół.

4. Wydawanie kwartalnika PTB »Biblioterapeuta«.
5. Zamieszczanie informacji o działalności Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego na stronie www.biblioterapiatow.pl i rozwijanie tej strony.
6. Współpraca z uczelniami, szkołami, bibliotekami, fundacjami i innymi instytucjami działającymi na rzecz biblioterapii lub prowadzącymi działalność pokrewną.
7. Objęcie szczególną opieką i działaniami dzieci z klas I, rozpoczynających edukację, w związku z wchodzącym od 2014 r. obowiązkiem szkolnym sześciolatków.
8. Zwrócenie uwagi na potrzeby i prowadzenie zajęć z elementami biblioterapii dla seniorów.
9. Objęcie opieką biblioterapeutyczną dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.
10. Propagowanie czytelnictwa.
11. Wystosowanie apelu do ministra kultury i dziedzictwa narodowego w związku z propozycją łączenia bibliotek szkolnych i publicznych” [Sprawozdanie, 2013].

W latach osiemdziesiątych XX w. podstawą polskiej pragmatyki biblioterapii były prace D. Gostyńskiej, W. Kozakiewicz, J. Kościów, F. Czajkowskiego i W. Szulc. Od początku swojej działalności PTB, postanowiło wydawać specjalne pismo, które miało być forum wymiany myśli, idei i doświadczeń osób uprawiających biblioterapię. „Biblioterapeuta, Biuletyn Informacyjny PTB” początkowo ukazywał się w formie kilkustronicowych komunikatów, jednak już od czwartego numeru (1988 r.) zamienił się w obszerniejsze pismo pod red. Krystyny Hrycyk, wydawane w cyklu kwartalnym. „Biblioterapeuta” przyczynił się do ożywienia metodycznego w zakresie biblioterapii. Do 2011 r., kiedy to ukazał się pierwszy numer czasopisma Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego „Przegląd Biblioterapeutyczny”, był jedynym pismem w całości poświęconym biblioterapii. Periodyk przedstawia artykuły naukowe i popularnonaukowe z zakresu biblioterapii, edukacji i wspierania osób z niesprawnością. W każdym numerze prezentowane są m.in. oryginalne scenariusze zajęć biblioterapeutycznych i programy biblioterapeutyczne, a także adnotowane zestawienia bibliograficzne. Drukowane są również recenzje książek, informacje o wydarzeniach, spotkaniach, konferencjach oraz sprawozdania z działalności Towarzystwa i jego Kół. Na stronie internetowej PTB pod adresem www.biblioterapiatow.pl znajdują się pełnotekstowe wydania wszystkich numerów „Biblioterapeuty” z lat 1997–2010 oraz spisy treści numerów od 2011 r. Oprócz tego zamieszczono tam bibliografię adnotowaną scenariuszy i programów biblioterapeutycznych opublikowanych na łamach pisma w latach 1998–2011. Strona internetowa PTB zawiera również wszelkie informacje o Towarzystwie i jego działalności, a w dziale *Z warsztatu biblioterapeuty* m.in. recenzje książek,

scenariusze zajęć biblioterapeutycznych czy zestawienia literatury np. na temat bajkoterapii. PTB od wielu lat jest partnerem dla:

- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, gdzie działa Centrum Kształcenia Biblioterapeutów;
- Powiatowej Biblioteki Publicznej „Pod Atlantami” w Wałbrzychu („Poranki poetyckie w Bibliotece” wraz z Konkursem Jednego Wiersza im. Ireny Boreckiej oraz cykliczny program ogólnopolski adresowany do osób niewidomych i słabo widzących);
- Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie.

Towarzystwo współpracuje także z Centrum Wspierania Rodziny i Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Skawinie, Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie, Centrum Aktywności Lokalnej i Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Wałbrzychu (przy realizacji zajęć edukacyjnych dla młodocianych matek).

Członkowie Towarzystwa współpracują od lat przy projektach Fundacji Drabina Rozwoju, która od 2000 r. realizuje ogólnopolskie programy psychoedukacyjne skierowane do środowiska szkolnego, rodzin, placówek opiekuńczo-wychowawczych, poradni, przedszkoli, żłobków, szpitali, w tym:

- „Dbajki-Grajki multimedialny program psychoedukacyjny dla szkół podstawowych”, celem głównym projektu jest stworzenie multimedialnego programu opartego na bajkach terapeutycznych, animowanych filmach psychoedukacyjnych, interaktywnych grach komputerowych, scenariuszach zajęć bajkoterapeutycznych i ćwiczeń kształtujących kompetencje twórczego myślenia, innowacyjności i pracy zespołowej wśród uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- „Aktywne Łączy Multimedialny System Eksperycki”, projekt skierowany do wychowawców w przedszkolach, świetlicach i innych placówkach przedszkolnych i opiekuńczych, jego główną ideą jest wspomaganie rozwoju zawodowego dzięki upowszechnieniu idei *flexicurity* i przy wykorzystaniu multimedialnych środków przekazu. W ramach projektu stworzony został Multimedialny System Eksperycki, który umożliwia wsparcie szkoleniowe, doradcze i narzędziowe.

- „Story Cheering – innowacyjna metoda aktywizacji zawodowej młodzieży zagrożonej wykluczeniem”, programu aktywizacji zawodowej młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze. Projekt jest skierowany do kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych, opiekunów usamodzielniania, pracowników OPS i organizacji pozarządowych pracujących z młodzieżą usamodzielniającą się.

W związku z tym, że pomimo wieloletnich starań środowiska związanego z biblioterapią, nie ukonstytuował się zawód biblioterapeuty, szansą na zdobycie odpowiednich umiejętności i wiedzy są specjalizacje na studiach bibliotekoznawczych, w dwuletnich szkołach bibliotekarskich oraz kursy doskonalące czynnych bibliotekarzy. Takie trzystopniowe kursy organizowane są

od wielu lat przez PTB. Członkowie Towarzystwa tylko w okresie ostatnich kilku lat przeprowadzili około 200 kursów i warsztatów, w których uczestniczyło ponad 5 tysięcy osób (m.in. bibliotekarzy, nauczycieli, studentów, terapeutów, rodziców, młodzieży i dzieci), a także szereg zajęć autorskich, imprez czytelniczych, spotkań i programów dla dzieci i dorosłych. „Biblioterapeuta” regularnie publikuje roczne sprawozdania z działalności PTB oraz poszczególnych kół, których w 2013 r. było 10 (Wrocław, Zamość, Kraków, Gorzów Wlkp., Legnica, Lubin, Nowy Sącz, Poznań, Wałbrzych, Zielona Góra).

„Książka zawsze pomoże” to maksyma, która przewodzi specjalizacji biblioterapeutycznej w Studium Animatorów Kultury i Bibliotekarzy SKIBA we Wrocławiu. Absolwenci byli pomysłodawcami założenia w 1997 r. Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego. Przez siedemnaście lat, poprzez działalność popularyzatorską i edukacyjno-wydawniczą Towarzystwo skutecznie wpłynęło na rozwój biblioterapii w Polsce.

Bibliografia

- Bautsz-Sontag A. (2013), *Literatura w terapii dzieci*. Katowice.
- Czernianin W. (2008), *Teoretyczne podstawy biblioterapii*. Wrocław.
- Czernianin W., Czernianin H. (2012), *Literatura i terapia*. Sopot.
- Encyklopedia wiedzy o książce* (1971). Wrocław [i in.].
- Hajnisz E., Szczęśniak D. (oprac.) (2008a), *Bibliografia prac – Irena Borecka*. „Biblioterapeuta”, nr 2, s. 22–27.
- Hajnisz E., Szczęśniak D. (oprac.) (2008b), *Bibliografia prac – Wanda Kozakiewicz*. „Biblioterapeuta”, nr 2, s. 21–22.
- Hrycyk K., Surniak G. (2012), „Biblioterapia [...] to nic nowego”. W: O potrzebie biblioterapii. Pod red. K. Hrycyk. Wrocław, s. 7–10.
- Ippoldt L. (2002), *Kształcenie bibliotekarzy-biblioterapeutów w Polsce*. „Biblioterapeuta”, nr 4, s. 3–5.
- Ippoldt L. (2003), *Biblioterapia w związkach z innymi naukami*. „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”, T. 11, s. 293–306.
- Jaworska A. (1989), *Publikacje Danuty Gostyńskiej*. „Biuletyn Informacyjno-Instrukcyjny MBP” (Kraków), nr 4, s. 49–50.
- Kościów J. (2008), *Wanda Kozakiewicz (1922–2008) w moich wspomnieniach*. „Biblioterapeuta”, nr 2, s. 7–10.
- Krasoń K. (2005), *Dziecięce odkrywanie tekstu literackiego – kinestetyczne interpretacje liryki*. Katowice.
- Molicka M. (2011), *Biblioterapia i bajkoterapia. Rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie*. Poznań.
- [Protokół, 1998] *Protokół zebrania wyborczego Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego z dnia 21 listopada 1997 r.* „Biblioterapeuta” 1998, nr 1, s. [2].

- [Protokół, 2008] *Protokół z Nadzwyczajnego Zebrania Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego w dniu 4 X 2008 r.* „Biblioterapeuta” 2008, nr 4, s. 1–2.
- [Protokół, 1998] Sawicka E. (2007), *Danuta Gostyńska (1908–1989) – założycielka bibliotek dla chorych w szpitalach i domach opieki.* W: Bibliotekarze bibliotek specjalnych. Pod red. M. Lenartowicz. Warszawa, s. 43–49.
- [Sprawozdanie, 2000] *Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego w okresie od 21 listopada 1997 r. do 26 stycznia 2002 r.* „Biblioterapeuta” 2002, nr 1, s. 12–14.
- [Sprawozdanie, 2008] *Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego za lata 2007–2008.* „Biblioterapeuta” 2008, nr 4, s. 2–5.
- [Sprawozdanie, 2013] *Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego za lata 2008–2012.* „Biblioterapeuta” 2013, nr 2, s. 1–14.
- [Sprawozdanie, 2014] *Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego za rok 2013.* „Biblioterapeuta” 2014, nr 1, s. 1–15.
- Statut Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego.* „Biblioterapeuta” 1998, nr 3, s. 10.
- Surniak G. (1997), *Twórcy i współtwórcy wrocławskiej biblioterapii.* W: Biblioterapeuta w poszukiwaniu tożsamości zawodowej. Wrocław, s. 11–19.
- Surniak G. (2009), *Gabinet biblioterapeutyczny im. Ireny Boreckiej.* „Biblioterapeuta”, nr 4, s. 4–5.
- Szulc W. (2011), *Biblioterapia. Powrót do źródeł.* „Przegląd Biblioterapeutyczny”, R. 1, s. 6–29.
- Śliwińska A. (oprac.) (2009), *Janina Kościów. Bibliotekarski jubileusz.* Opole.
- Śliwińska J., Surniak E. (2011), *Ludzie jak perły... Z historii Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego.* „Przegląd Biblioterapeutyczny”, R. 1, s. 80–86.
- Woźniczka-Paruzel B. (2001), *Biblioterapia w Polsce i jej przemiany na tle rozwoju teoretycznych koncepcji światowych.* W: Biblioterapia i czytelnictwo w środowiskach osób niepełnosprawnych. Pod red. B. Woźniczki-Paruzel. Toruń, s. 13–28.
- Woźniczka-Paruzel B. (2012), *Kierunki badań z zakresu biblioterapii w Polsce i za granicą – porównania i refleksje.* W: O potrzebie biblioterapii. Pod red. K. Hrycyk. Wrocław, s. 11–28.

Agnieszka Chamera-Nowak

A book will always help. The activities of The Polish Bibliotherapy Society

Summary

The Polish Bibliotherapy Society was established in 1997 in Wrocław. Through its various activities and educational publications, the Society greatly influenced the development of bibliotherapy in Poland. The Society publishes a quarterly “Bibliotherapist. Information

Bulletin” that creates the model of contemporary Polish bibliotherapy. The Society’s activities focus on projects such as activating people with disabilities, supporting the creation of libraries in health centers, consolidation of different circles interested in bibliotherapy, the preparation and publication of auxiliary materials and popularization of art in the broadest sense. The Polish Bibliotherapy Society makes an effort to increase the status of the bibliotherapeutical specialization, the education of the bibliotherapists and the legal sanctioning of their profession.

Keywords: Polish Bibliotherapy Society, bibliotherapy

